

Posudek konzultantky na rigorózní práci

Mgr. Barbory Kvardové na téma:

Náklady exekučního řízení

Autorka předložila k posouzení rigorózní práci na shora uvedené téma o rozsahu 90 stran vlastního textu a deklarovaneho počtu znaků. Kontrola Turnitin vykazuje 44% shody.

Práce obsahuje všechny náležitosti a přílohy formálního rázu.

I.

K volbě tématu:

Zaměření práce na náklady exekučního řízení lze vítat. Jde o téma relativně úzké a koncizní, avšak společensky mimořádně citlivé a významné. Tento institut byl v nedávné době několikrát dotčen změnami právní úpravy a je často předmětem rozhodování nejvyšších soudních institucí, včetně ústavního soudu. Náklady vymáhání práva jsou významnou součástí efektivity právní ochrany a proto považuji volbu tématu za dobrou a jeho zpracování za přínosné.

II.

K systematice práce:

Práce má v zásadě správnou vnitřní systematiku. Autorka postupuje v tématu logicky od obecných pojmů a institutů ke konkrétním aplikačním a interpretačním otázkám zejména rozsahu a vymáhání nákladů exekučního řízení. Text je rozvržen do celkem sedmi kapitol, které jsou dále vnitřně členěny. Obecné výklady v kapitole 1. a 2. jsou přitom jen velmi stručné. Výklady rozvržené do kapitoly 3. až 5. reflektují pojetí založené exekučním řádem (dále též jen EŘ). Celkově hodnotím zvolenou systematiku jako možnou, přehlednou a vyváženou.

III.

K vlastnímu zpracování tématu:

Autorčin záměr analyzovat právní úpravu nákladů exekučního řízení vychází z osobní profesní zkušenosti. Ta se promítá ve výborné autorčině orientaci v širších souvislostech postavení a činnosti soudního exekutora. V teoretických výkladech jsou vyjádření méně precizní.

Práci otevírají obecné výklady. Sám pojem nákladů řízení je však autorkou připomenut pouze na základě jednoho pramene. Pojem nákladů řízení by bylo možno doktrinálně přesněji vymezit jak na základě tradičních děl české procesualistiky i na základě zahraničních děl. Funkce nákladů řízení jsou autorkou připomenuty na základě judikatorního postoje. V rámci ústní obhajoby by mohla autorka doplnit úvahu o event. kompenzační funkci právní úpravy nákladů řízení. Nepřesné je úvodní vyjádření na s.9 (byť je doplněno poznámkou pod čarou na téže straně), autorka zde nepřesně hovoří o částech a fázích řízeních (přesnější je vyjádření autorky na s. 82 práce). Podobně na s.10 v odstavci nahoře je použit pojem výkon rozhodnutí namísto soudní výkon rozhodnutí. Dále autorka připomíná společenské a právní okolnosti, ve kterých byl přijat exekuční řád. Se znalostí praxe autorka připomíná důsledky dvou právních režimů vymáhání plnění pro exekuční úřady obecně. Zaslíbeně jsou míněny důsledky vzájemného vztahu občanského soudního řádu a exekučního řádu, resp. aplikační obtíže z toho vznikající zejména v oblasti nákladů řízení.

Třetí kapitola práce se již věnuje vlastnímu tématu práce, tj. nákladům exekuce. Autorka nejprve připomíná konstrukci právní úpravy nákladů exekuce a kritizuje přitom její strohost. Ta vyvolává nezbytnost judikatorního dotváření, které však nenastolilo očekávanou stabilitu. Autorka již úvodem kriticky hodnotí přístup Ústavního soudu ČR k otázce rizika neúspěšné exekuce, jejichž poměr k úspěšným je aktuálně vysoký (viz rozbor nálezu ÚS Pl. 23/06). Autorka mj. polemizuje s analogií exekutorské a advokátní profese, která je v argumentaci Ústavního soudu ČR využita. V úvodních poznámkách k odměně soudního exekutora autorka zdůrazňuje význam reflexe složitosti případu (oproti výši vymáhaného plnění). Připomíná přitom další nálezy Ústavního soudu ČR, který takový postoj vyjadřuje (ÚS Pl. 08/06). Nálezem předpokládaná nová právní úprava nebyla přijata a tak otázka výkladu složitosti případu, jakožto kritéria výše odměny zůstává stále neurčitá. Autorka se v této souvislosti vyslovuje proti schématické metodě, která vyvozuje složitost (či jednoduchost) případu z „dobrovolného“ plnění dlužníka v režimu § 46 odst.6 exekučního řádu (ve textu práce je odkaz na odst.4). Tomu lze přisvědčit. Dále jsou rozebrány jednotlivé druhy odměn soudního exekutora (při vymáhání peněžité pohledávky, nepeněžité pohledávky, při zániku oprávnění exekutora provést exekuci a konečně při zamítnutí návrhu, odmítnutí návrhu a zastavení exekuce). Jde o komplexní zaslíbené výklady, autorka připomíná relevantní judikaturu i změny právní úpravy. Na základě dobré znalosti praxe vyvozuje argumenty pro vymezení základu odměny exekutora, které by vyjadřovalo reálnou náročnost vymáhání pohledávky. Postoje vycházejí i ze znalosti (obstrukčních) postupů dlužníků, jejichž reálné možnosti posílila elektronizace. Některé

související otázky (okamžik vyčíslení výše nákladů exekuce) autorka v souladu s předsevzatou systematikou vykládá až v následujících kapitolách práce. Podobně precizní jsou i výklady o výši odměny exekutora. I zde autorka prokazuje dobré znalosti vývoje právní úpravy. Autorka zmiňuje zejména důsledky stanovení minimální odměny soudního exekutora, zejm. její výše s účinností od 1.4.2017, která byla i předmětem ústavní stížnosti. Autorka mj. zpracovala a uvádí statistické údaje, ze kterých vyplývá četnost exekucí, na které aplikace minimální odměny v praxi dopadá. Výklady o odměně exekutora při vymáhání nepeněžitých plnění ilustrují mj. náročnost postupů, které realizace těchto titulů vyžaduje (např. při vyklizování). Při komentování smluvní odměny soudního exekutora jsou správně zmíněny rovněž etické limity tohoto ujednání a praktické využití smluvní odměny při vymáhání zejm. nepeněžitých pohledávek. Výklady o náhradách exekutora hodnotím rovněž jako fundované (viz např. zpracování problematiky náhrad za součinnost třetích osob nebo modifikaci výše náhrad v různých případech). Při rozboru placení a hrazení nákladů exekuce autorka věnuje mj. pozornost zálohám na náklady a předpokladům (procesního) zavinění oprávněného. Ocenit je třeba podrobný rozbor účelnosti odměny za zastupování (oprávněného). I zde autorka vychází z výborné znalosti relevantních rozhodnutí Ústavního soudu ČR. Přínosné a prakticky užitečné je připomenutí podmínek pro vymáhání exekučního příkazu k úhradě nákladů v jiných řízeních. Další kapitola v přehledném uspořádání rozebírá rozhodování o nákladech exekuce exekučním příkazem (včetně rozboru povahy a účinků námitek, resp. rozsahu soudního přezkumu námitek) a příslušným procesním rozhodnutím, kterým se exekuční řízení končí. I zde jsou výklady precizní a vycházejí z dobré znalosti poměrně rozsáhlého souboru soudních rozhodnutí, resp. nálezů Ústavního soudu ČR. Sedmá kapitola práce se věnuje prakticky častému střetu insolvenčního a exekučního řízení z autorkou sledovaného hlediska nákladů exekuce. I zde jde o výklady, které vycházejí z dobré znalosti platného práva i jeho aplikačních problémů. V závěrečné poznámce autorka připomíná svůj záměr analyzovat platnou právní úpravu a upozornit na její nedostatky a shrnuje své závěry a argumenty k nim (zejména ohledně náročnosti některých postupů exekutora, které by měly mít odraz ve výši jeho odměny, význam záloh na provedení exekuce atd.) a celkově zdůrazňuje význam právní úpravy odměny soudního exekutora pro dostatečné zajištění efektivního fungování úřadů soudních exekutorů.

IV.

Závěr:

Předloženou rigorózní práci hodnotím práci, která svým rozsahem i obsahem splňuje požadavky kladené na tento druh prací a d o p r u č u j í k ústní obhajobě.

V rámci ústní obhajoby necht' se autorka vyjádří k možné objektivizaci hledisek složitosti a náročnosti případů pro účely zvýšení odměny soudního exekutora.

V Praze dne 28.1.2021

Prof. JUDr. Alena Macková, Ph.D.